

Μια επίκαιρη προσέγγιση για τον τρόπο οικονομικής ενίσχυσης των κομμάτων

Του: **Ι. Θ. Ζωγράφου**

«Είναι ανάγκη να αποσαφηνιστούν οι σχέσεις κομμάτων - οικονομικής εξουσίας» είπε σε ομιλία του την περασμένη Τρίτη ο πρώην υπουργός των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ κ. Κώστας Σημίτης και πρότεινε: την καταγραφή των οικονομικών δωρεών, τη θέσπιση ανωτάτου ορίου προεκλογικών δαπανών στους υποψηφίους βουλευτές και τον πραγματικό έλεγχο των ισολογισμών των κομμάτων από μια ανεξάρτητη αρχή.

«Είναι ανάγκη να θωρακιστεί η χώρα μας με ένα σύστημα χρηματοδότησεως των πολιτικών μας κομμάτων, το οποίο να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση ακόμη και σε άλλες χώρες της Κοινότητας. Εάν άλλωστε υπήρχε εμπιστοσύνη στις διατάξεις του νόμου 1443/1984 και στο επώνυμο των συνεισφορών άνω των 200.000 δραχμών, οι καταστάσεις του άρθρου 4 παρ. 1 του ίδιου νόμου, **ίσως καθιστούν άχρηστα ειδικά δικαστήρια και εξεταστικές επιτροπές, οι οποίες εύκολα επιβαρύνουν το πολιτικό, αλλά και το επενδυτικό κλίμα...**», είπε μεταξύ άλλων ο διοικητής της Εθνικής Τράπεζας και πρόεδρος της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών κ. Μιχάλης Βρανόπουλος, την Πέμπτη το βράδυ στη γενική συνέλευση της Ένωσης.

Ο κ. Σημίτης συνέδεσε το σοβαρό θέμα της διαφάνειας των οικονομικών πόρων των κομμάτων με την ανάγκη προετοιμασίας από σήμερα μέτρων για την εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής ζωής που θα πρέπει να πάρει το ΠΑΣΟΚ όταν έλθει στην εξουσία. Ενώ ο διοικητής της Εθνικής -του οποίου η αναφορά αυτή ήταν απρόσμενη για πολλούς- συνέδεσε το θέμα με την πανεθνική προσπάθεια να διατηρηθεί η χώρα στην πρώτη ταχύτητα της Ευρώπης και στο σκεπτικό του παρατηρεί ότι η προσπάθεια αυτή «είναι ακόμη πιο δύσκολη γιατί ενόσω η κοινή γνώμη δεν έχει πλήρως ενημερωθεί και δεν έχει ακόμη κατανοήσει την επείγουσα ανάγκη συνολικής αλλαγής νοοτροπίας. Αλλά και η σύγκλιση των οικονομικών προγραμμάτων των κομμάτων, δε στηρίζεται ακόμη σε μία ευρεία κοινωνική αποδοχή. Το πλεονέκτημα για τη χώρα θα ήταν σαφές όταν όχι μόνο τα προγράμματα σύγκλισης των κομμάτων έχουν παρεμφερείς ποσοπικούς στόχους, αλλά δημιουργούν εμπιστοσύνη για την τελική πραγματοποίηση των στόχων τους. **Αυτή η εμπιστοσύνη και όχι μία ανετότερη χρηματοδότηση των κομμάτων για την παρουσίαση των προγραμμάτων τους, είναι που θα δώσει στη χώρα το πλεονέκτημα που χρειάζεται.**»

Το σκεπτικό και των αναφορών είναι υπαινικτικό και καθαρά πολιτικό και καταγράφει μια διάσταση της πραγματικότητας των πολιτικών πραγμάτων στη χώρα, τη στιγμή που αντικατοπτρίζεται στο νέο κύμα εξεταστικών επιτροπών, που άρχισε να εμφανίζεται στη Βουλή, με πρώτη αυτή για την ΑΓΕΤ, της ΕΑΒ που αναμένεται να ακολουθήσει και ίσως αύριο για τη ΔΕΗ ή για την ιδιωτικοποίηση κάποιων άλλων προβληματικών ή μη εταιριών του δημοσίου τομέα.

Παράλληλα, η πολιτική κρίση στην Ιταλία, με εκστρατεία των δικαστικών αρχών με τον αλληγορικό τίτλο «καθαρά χέρια» και η αποκάλυψη της ευρείας έκτασης διαφθοράς του πολιτικού συστήματος της γείτονος χώρας, αποδεικνύουν ότι η ύπαρξη νόμων δεν εμπόδισε τη διαφθορά -ο ιταλικός νόμος για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων είναι πολύ ισχυρότερος από τον ελληνικό- αλλά η έλλειψη πραγματικού ελέγχου και ουσιαστικής εφαρμογής της νομοθεσίας την επάωσε τόσα χρόνια. Σ' αυτό συνέβαλε βεβαίως και η συνήθως νομική της εξουσίας όλων σχεδόν των κομμάτων που μετείχαν σε πολυκομματικούς κυβερνητικούς συνασπισμούς, με αποτέλεσμα πολλές φορές η έννοια της ανιπολίτευσης να κάνει το περιεχόμενό της. Βεβαίως, η ύπαρξη ανιπολίτευσης δεν διασφαλίζει από μόνη της τη διαφάνεια, αν η νομοθεσία δεν μπορεί να την εγγυηθεί και δεν είναι λίγες φορές που το συναίσθημα της συννενοχίας κυβερνώντων και ανιπολιτευομένων μπορεί να οδηγήσει στον «ενταφιασμό» ορισμένων υποθέσεων (μία εμπειρία, την οποία δεν αποκλείεται να γευθούμε σύντομα).

Τόσο ο κ. Σημίτης όσο και ο κ. Βρανόπουλος αναφέρθηκαν στην ανάγκη εφαρμογής και εκσυγχρονισμού της υφιστάμενης νομοθεσίας. Ας θυμηθούμε τι προβλέπει σχετικά.

- Ο βασικός νόμος για τη χρηματοδότηση των κομμάτων είναι ο 1443/1984 και αναφέρει ότι τα κόμματα υποχρεώνονται να τηρούν βιβλία εσόδων εξόδων να δημοσιεύουν τους ισολογισμούς λειτουργίας κάθε χρόνο και εκλογικών δαπανών για κάθε εκλογική αναμέτρηση και να τους καταθέσουν στην αρμόδια διακομματική επιτροπή της Βουλής, η οποία έχει τη δυνατότητα ουσιαστικού ελέγχου και έγκρισης των δαπανών. Ακόμη όλα τα κόμματα που απολαμβάνουν κρατικής επιχορήγησης πρέπει να δημοσιεύουν ονομαστικό κατάλογο όλων των εισφορών ή ενισχύσεων ιδιωτών ή εταιριών άνω των 200.000 δραχμών (άρθρο 4 παρ. 1).

- Με την υπουργική απόφαση 92479/28-12-1984, ορίστηκε επακριβώς το περιεχόμενο των ισολογισμών και ο τρόπος σύνταξής τους.

- Ένα χρόνο όμως μετά τη δημοσίευση του νόμου, ο τότε υπουργός Εσωτερικών Μένιος Κουτσόγιωργας λίγο πριν από τις εκλογές, ήρθε και με την απόφαση 35509/26-4-85 να καταργήσει το ουσιαστικό περιεχόμενο του ελέγχου των ισολογισμών των κομμάτων από τη διακομματική επιτροπή, καθώς περιόρισε τις εξουσίες της.

- Το Σεπτέμβριο του 1988, σημερινός ευρωβουλευτής της Ν.Δ. και τότε μέλος της διακομματικής επιτροπής έθεσε στον υπουργό κ. Α. Τσοχατζόπουλο θέμα κατάργησης της απόφασης αυτής, αλλά η αίτησή του απορρίφθηκε με την υπ' αρ. 72422/22-11-88 απόφασή του. Ο κ. Παύλος Σαρλής προσέφυγε το Δεκέμβριο του 1988 στο Συμβούλιο της Επικρατείας, το οποίο δέχθηκε ότι η υπουργική απόφαση του κ. Κουτσόγιωργα ήταν παράνομη αλλά απέρριψε ταυτοχρόνως την αίτηση του βουλευτή για τυπικούς λόγους.

- Την τελευταία ημέρα της οικουμενικής κυβέρνησης 29-3-1990 με την υπ' αριθμό 22444 απόφασή του ο υπουργός Εσωτερικών κ. Θ. Κατριβάνος ανακάλεσε την απόφαση του κ. Κουτσόγιωργα και έτσι επιτρέπεται ουσιαστικός έλεγχος των ισολογισμών των κομμάτων από τη διακομματική επιτροπή.

Τι γίνεται όμως στην πράξη; Παρά τις διευρυμένες αρμοδιότητες που δίνει ο νόμος στη διακομματική επιτροπή της Βουλής κανένα κόμμα δεν υπεισέρχεται στον πραγματικό έλεγχο των κομματικών εσόδων και εξόδων. Είναι διάχυτη η εντύπωση σε όλους όσοι κάθε χρόνο βλέπουμε τους ισολογισμούς των κομμάτων και τη σχετική -τυπική πλέον- έκθεση του προέδρου της Βουλής που συνοδεύει την απόφαση της διακομματικής επιτροπής ότι η λαϊκή παροιμία «Γιάννης κερνάει, Γιάννης πίνει» συναντά το επίπεδο εφαρμογής της.